

HIPPOCRATES. 65

*Pergit ad Alcalia Animalium
volantia. Cap. II.*

Quemadmodum alcalia fixa
acida omnis generis absor-
bent, & iuxta acidi naturam in
falsum vertuntur, vt in præceden-
tibus ostendi. Sic etiam alcalia vo-
lantia omnium animalium ex
quibuscumque partibus per retor-
tam nudo igne in magnum vas
recipiens gradatim elicita acidi,
quod affuderis, feminalem pro-
prietatem imitantur. Vt si vitrioli
spiritum affundes, fit illud volatile
falsum, & vitrioli naturam sequi-
tur. Si Nitri spiritum, fit nitrum
eiusque naturam induit, & sic de
reliquis acidis intelligendum.

Et quemadmodum vrina con-
tinet alcali volatile per fermentum
putredinis sic sudor sanguis caro,
ossa, cornua, & carnes particula-
rum animalium omnium ex di-
uerso fermento, quodlibet iuxta
virtutem loco innatam Gebii te-
stimonio.

Et sicut de alcalibus fixis diffe-
rentiam intrinsecam per mercu-
rium sublimatum solutur, sic &
volatilium esse suam rempublicam
in progressu ostendam.

Om-

alcalibus
a. inineta
e. inineta
tuus. inineta
no. inineta
no. inineta
no. inineta

*Quid sit
fermentum
paulo post
ostendam*

etiam in
in inineta
in inineta

*Alcalia
omnium a
nimaliū,
facie, sunt
familia va
cuāq; cor-
pora.*

Omniū animalium alcali vrinæ, sanguinis, sudoris (etiam cal-
culorum omnium animalium)
serpentum ranarum &c. ꝯ ex su-
pradicta solutione præcipitant
candidi coloris, ita vt nullam diffe-
rentiam hac mechanica cernere li-
cuit : adeoque dicta alcalia non
sunt saporis falsi, vt scriba sola opi-
nionē docere præsumit: Salsa enim
vt ostendi ꝯ ex dicta solutione
non præcipitant. Recipiunt autem
dicta alcalia formam iuxta acidi
affusi proprietatem vt dixi, & in
progressu clarius patebit.

Mumialem autem vel specifi-
cam differentiam (quam occultam
vocant) notarunt veteres in alcali-
bus, & insuper notarunt quod aci-
dis saturantur, & in aliqualem
quodammodo constantiam fir-
mantur. Obseruarunt inquam
alcali volatile tantum de sale cire-
niaco amplecti, & absorbere, quan-
tam pro sui constantia, & saturita-
te sufficit pro sale armoniaco arti-
ficiali, ita nimirum alcali vrinæ, &
acida pars dicti salis, tam strictè se
ipsa amplexata sunt, vt per se di-
uortium non patiantur: Sal enim
vrinæ in ignis tortura fugam ten-
tans rapit fecum acidam partem,
quam sorbet, & simul sublimantur

*Sal armo-
niacum ar-
tificiale,*

HIPPOCRATES. 67

in sal armoniacum vt capite 2. mechanicè ostendi.

Quod autem sal commune, ci-
barium, vel marinum, voca vt lu-
bet, vel cireniacum, seu ammonia-
cum veterum habeat acidam par-
tem extra ignem alcalibus com-
municabilem, id probat sequens
mechanica.

In sal marinum resolutum in a-
qua, stilla liquorem tartari, &
paucis ab indè momentis videbis
terream partem separatam paula-
tim fundum petere, & alcali aci-
dam salis partem amplecti, fieri-
que nouam salis marini regenera-
tionem post coagulationem.

Veteres itaque his fundamen-
tis suffulti cœperunt stratificare
viperas cum sale cireniaco, seu ar-
moniaco naturali, quod cap. se-
cundo demonstraui, eo fine vt vi-
perarum alcali combiberet tantum
de acido sale, quantum sufficeret,
ne sponte in fugam abiret.

Hanc compositionem non sine
letu coniectura sal theriacale ap-
pellarunt, eò quod didicerant vi-
perarum carnes multa venena su-
perare (imò ingenioso viperino de-
cocto non semel Gallicam luem
in delicatulis extinxi) consequen-
ter ratione munitis fermenti

can-

eandem facultatem alcali viperi-
num continere debere. Gebri au-
toritate.

Hæc veterum contemplatio
non tam *infantis*, & *absurda*
videtur, vt reformator fol. 481. in
textu scribillat, ipſus ſane abſur-
dior multo quod auorum memo-
randas excogitationes non intel-
lexerit.

Quod vero obijcit *non habuiſ-
ſe purificandi artem* ! verum qui-
dem eſt, non propterea ſunt illis
calumniæ ſtruendæ, neque honor
detrahendus, multo minus ca-
chinno exponendi: ſic enim iubet.
Doctor meus: fortaſſe poſt multa
ſæcula deridebitur, & reformator,
quod tam abſurda ſuo tempore
ſcripſerit, nunquam enim deerit
occaſio poſt mille millia annorum
nova, & meliora inueniendi, &
addiſcendi, eò quod rerum natura
ſacra ſua non ſimul tradat: illius
arcana non promiſcè, nec omni-
bus patent, reducta, & in interiore
ſacrario clauſa: ex quibus aliud
hæc ætas, aliud quæ poſt nos ſubibit,
accipiet. Audi Hippocratem
meum multo modeſtius de hac re
loquentem lib. 1. diat. immerito
ullus ipſorum reprehendatur, in-
quit: propterea quod inuenire non

Seneca
lib. 7. qu.
natur. c. 31

HIPPOCRATES. 69

poterat; imò laudandi potius omnes, quod inuestigare conati sunt.

His intellectis videamus nunc qualem prærogatiuam, & præcellentiam habeat sal viperinum reformatoris præ veterum inuentis, nam quod illi præpararunt facili operatione, hic magno sumptu, operoso labore, pomposa, & solenni ostentatione ac triumpho.

Distillato viperino alcali ex retorta sub titulo proprio fo. 486. Pharm. affundit spiritum salis acidum ad satietatem, compositum ex acido, & alcali fit falsum, quod lege artis in vitreo vase coagulat in sal marinum, ex quo spiritus prolectus erat. Istud sal commune seu marinum igne arena si presseris, eleuatur in sal armoniacum artificiale, omnes eius proprietates habens, quod probat sequens mechanica.

Commisce puluerem salis tartari (id est alcali tartari fixum) cum æquali parte salis viperini Reformatoris, hanc mixturam distilla per retortam ex arena, & videbis statim alcali ex viperis per collum ascendere, quia fixum alcali tartari apprehendit salem acidum, & alcali ab acido liberatum caloris impatiens in fugam abit, quod in recipien-

Sal viperinum reformatoris, est sal commune.

Alcali viperinum purum.

cipiente & collo retortæ purum, & splendidum inuenies.

Fac idem cum sale armoniaco vulgari, misce nimirum cum æquali parte alcali fixi tartari, stilla vt dixi, & nullam differentiam deprehendes.

Adeoque quod veteres cum salis corpore, & substantia, illud ipsum reformator cum salis spiritu maiore cum labore expensis, & sumptu perficit: & si veterum sal viperinum erat inutile vt scribitur, reformatoris eandem habet prærogatiuam, ac inutile pariter erit.

Cum vero istud Alcali ex sale armoniaco vulgari, & alcali tartari commixtis vt dixi, fuerit eleuatum, tunc habebis spiritum seu alcali vrinæ purum, & siccum, quem scriba ineptissime *spiritum salis armoniaci falsum*. Sicut & eadem stupiditate illud acetum, quod ex farina cum sale armoniaco commixta ex retorta distillat, *spiritum salis armoniaci acidum* appellat in appendice ad animaduers. fol. 73. & 74. Additque hanc sesquipedalem crassitiem: *hi ambo spiritus ex sale armoniaco acidus & falsus* (& tamen ambo ne guttam quidem de sale armoniaco continent)

Alcali vrinæ purum

HIPPOCRATES. 71

nent) ex vno subiecto licet produ-
cti; sibi inuicem tamen contrarij
sint, ac simul iuncti, sese mutuo de-
struunt: propterea pharmacopœi
salsa, & acida distinguere sciant.

Sed reformator pharmacopœos
admodum rusticè de saporibus in-
format; imò docere alios præsu-
mit, quod ipse ignorat. Inter alia
autem, & infinita mihi testis est a-
qua Mindereri ad auditum.

*Aqua ad
auditum.*

Hæc aqua pro fundamento ha-
bet urinam, & acetum: hanc mix-
tionem non solum reprobat scri-
ba, quatenus rustico modo credit,
sine vltiore inquisitione *falsum,*
& *acidum*, inter se planè destrui:
ignorans quod destructio vnus
sit generatio alterius, sic opiniones
suas, vt simia catulos suos ample-
ctitur, sed in super conuitijs, op-
probrijs, & calumnijs aspergit vi-
rum optimum, qui experientiam
candide, & sine fuce publico bono
communicauit.

His non obstantibus more suo
in appendice fo. 336. sic scribillat:
præter plurima absurda video a-
cetum & urinam affundi, que in-
uicem plane contraria sunt: nam
urina animalis distillata præbet
spiritum salinum acrem, acetofo-
rum spirituum omnium destructo-
rem.

rem. Hæcille.

Hactenus autem demonstraui-
mus, urinæ sal volatile nullo mo-
do esse falsum, sed alcalizatum, &
ob id acido commistum fieri ex
his duobus saporem falsum : ex
commistione igitur alcali volatilis
urinæ, & aceti distillati itidem vo-
latilis, quæ ambo nunquam con-
crescunt, neque coagulantur, sit
distillabilis, falsus, & penetrantissi-
mus liquor, vt dubitem an in na-
tura sit aliquid subtilius (à simplici
commistione) in antiqua oppila-
tione. ea de causa Mindererus in-
geniosissimus recte, & sincero iu-
dicio hunc in obauditione & au-
ditus difficultate laudat, & propo-
nit, eò quod falsus sit sudor, & vo-
latilis naturali ordine, & instinctu,
vt euolando secum raperet excre-
menta à sanguine degenerato hinc
inde detenta sub humorum voca-
bulo : non secus quam sal armo-
niacum (quod falsum ostendi, &
volatile) cuiusque rei copulari
potest, & sublimando secum rapit,
vt probabitur. Propter symbolum:
ergo hæc distillata falsa & volati-
lis aqua membranam tympani per-
uadit imò lubenter admittitur.
Salsum dixi, hunc spiritum & ex-
perientia demonstrabitur, Mercuri-
rium

*Sine laesio-
ne, & dolo-
re corneam
tunicam
peruadit,
& mapu-
lus albos
in pupilla
à variolis
ibidem re-
lictas nisi
inuetera-
sas dissol-
uit.*

HIPPOCRATES. 73

rium enim ex sapius nominata
solutione non præcipitat, sicut &
reliqua salsa, quæ iuxta Galeni
sententiam incidunt, attenuant,
discutiunt excrementa, siccant,
virtutem colligunt, & roborant, &
id in rudi salis mole, quid ni spiri-
tus hîc subtilissimus salus?

*In sciis
quæ non
capit car-
pit*

Iudicent nunc periti, non ne in-
digne perstringitur hîc ab impo-
storum turba Mindererus ille do-
ctissimus, qui experimentum can-
dide, & sine fuce posteritati non
sine graui fundamento reliquit?
Scriba Hippocratem male intelle-
xit. *Medicum inquit præceptio: li-
bello ratione videntem alterum nun-
quam inuidiosè calumniaturum
sic enim animi impotentiam pro-
der.*

Nunc redeo vnde calamum de-
clinauerat aqua Mindereri, nimi-
rum ad fecem, ex qua sal viperi-
num reformatoris fuit distillatum,
quam caput mortuum dicunt (sed
indigne) præsertim illud à sale ar-
moniaci vulgari, è quo spiritus
vrinæ prolectus est: istud caput
mortuum ex acido & alcali est
compositum, eritque sine dubio
falsi saporis, sicut sal viperinum re-
formatoris, vt & vulgare sal armo-
niacum, vt sapius dictum, &

D osten-

ostensum est.

Dissolve dictum caput mortuum in sufficiente quantitate aquæ communis, fac ut feces fundum petant, clarum liquorem leui calore coagula ad siccitatem in sal album: Hoc sal cum bolo communi commisce quadrupla proportione in subtilissimum pulverem, quem ex retorta vitrea luto obducta nudo igne vrge in magnum vas recipiens in spiritum acidum falsum, qui cum sit generationis artificialis, mercurium ex supraddicta solutione non præcipitat: quare medicinis per se, ut & mineralibus quibusdam destruendis non inutilis: peracta autem hac unica operatione, pars tartari in aquæ elementum redit, & salis armoniaci aciditas sibi novum corpus reinduit ex eadem salis tartari parte, quæ rursus sublimari, & separari potest ut in sui principio.

*Sp. salis
armoniaci
reasumit
corpus in
tartaro.*

Quærit curiosulus, quare hoc loco elicitur spiritus ex alcali tartari fixo iuncto cum acido, & supra itidem ex alcali silicum fixo iuncto cum acido salis spiritu non succedit? cui respondeo alcali tartari per vehementem ignem plane in nihilum abire, ut alibi ostendi, ea de causa facile cum socio in

spi-

HIPPOCRATES, 75

spiritum rapi : Sed silicium alcali
quia constans in igne, potius cum
adiuncto in vitrum verti.

*Alcali volatile quomodo ab ani-
mali & eorum partibus se-
paretur. Cap. 12.*

Dixi in examine aquæ Mindereri sudorem à naturali pro-
tochimico, salsum fieri, sicut etiam
omnia alia composita ex acido &
alcali constare, ipsa vrina non ex-
cepta: probatur hac mechanica.

Accipe lixiuium istud, in quo
sordida indusia fuerint solummo-
do macerata, & abluta (non co-
ctum, neque calefactum) hoc li-
xiuium inde phiolæ longi & stri-
cti colli & æqualis, appone alem-
bicum negligenter saltem, & in
digestionis calore loca, & vide-
bis ascendere alcali sudoris odore,
& sapore simile illi, quod ex vrina
non putrefacta sublimatur.

Hoc alcali non separatur à su-
dore, quem salsum ostendi, nisi
eius sapor diuidatur, qui constat ex
acido & alcali ambobus volatili-
bus, sicut in aqua Mindereri non
solum, sed vbique ostendi. Lixi-
uium igitur fixum est alcali & li-
quidum, quod sicut à proprietate

*Sudorem
voco aut
insensibili-
ter trans-
piratē aut
ablutum,
hic perinde
est, unde
dicitur
quod non
facit sudor
prestat id
tenuis odor*

*Alcali su-
doris*